Lieta Nr. C73472221
Lietas arhīva Nr. C-4722-21/40
ECLI:LV:ZRT:2021:1018.C73472221.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Ogrē 2021.gada 18.oktobrī

Zemgales rajona tiesa: tiesnese N. Zavadska
rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ vienkāršotās procedūras prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2021.gada 22.jūnijā prasītāja /pers. A/ cēla tiesā vienkāršotās procedūras prasību pret /pers. B/, kurā, pamatojoties uz Civillikuma 177., 179.panta pirmo, otro, piekto un sesto daļu, lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus meitas /pers. C/ un meitas /pers. D/ uzturam 200 *euro* mēnesī katrai, bet ne mazāk par valstī noteikto uzturlīdzekļu minimālo apmēru, līdz meitu pilngadības sasniegšanai.

[1.1] Prasības pieteikumā norādīts, ka pusēm ir divi kopīgi bērni, proti, /pers. C/ un /pers. D/.

[1.2] Katei ir I tipa cukura diabēts un bērnības autisms ar kognitīvo spēju pazeminājumu un hiperaktivitāti, dēļ kā nepieciešama īpaša ārstu un pieaugušo uzraudzība. Tāpat nepieciešamas insulīna injekcijas vairākas reizes dienā un speciāla diēta.

Paula mācās mūzikas skolā, kas ļaus viņai sagatavoties pieaugušo dzīvei, iegūt speciālo izglītību un profesiju. Bērnam nepieciešams ne tikai morāls, bet arī materiāls atbalsts, jo speciālā izglītība prasa papildus izdevumus.

[2] Līdz sprieduma taisīšanai lietā atbildētājs paskaidrojumus par celto prasību ne tiesas noteiktajā termiņā, ne arī vēlāk tiesā nav iesniedzis. 2021.gada 10.septembrī no atbildētāja saņemti bankas maksājumu uzdevumi par dažādām mantām un pakalpojumiem, ko atbildētājs sedzis meitu vajadzībām.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otrajai daļai paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

[3] Ievērojot to, ka puses nav lūgušas lietas izskatīšanu tiesas sēdē, kā arī tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu, tiesa civillietu izskata rakstveida procesā, par to paziņojot lietas dalībniekiem.

Pusēm par lietas izskatīšanas vietu un laiku, saīsinātā sprieduma saņemšanas iespējām, izskaidrojot par tiesībām iesniegt sprieduma sastādīšanas lūgumu, 2021.gada 7.septembrī paziņots, nosūtot tiesas paziņojumu uz lietas dalībnieku elektroniskā pasta adresēm.

[4] Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesei.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

[6] 2021.gada 21.oktobrī saņemts atbildētāja lūgums par pilna sprieduma sastādīšanu *(lietas 125.lapa)*, līdz ar to tiesa sastāda spriedumu atbilstoši Civilprocesa likuma 193.panta saturam.

[7] Prasītāja lūdz no atbildētāja piedzīt uzturlīdzekļus Kates un Paulas uzturam 200 *euro* mēnesī katrai, līdz meitu pilngadības sasniegšanai, norādot, ka Katei ir I tipa cukura diabēts un bērnības autisms ar kognitīvo spēju pazeminājumu un hiperaktivitāti, līdz ar to nepieciešama īpaša ārstu un pieaugušo uzraudzība. Tāpat nepieciešamas insulīna injekcijas vairākas reizes dienā un speciāla diēta. Savukārt Paula apmeklē mūzikas skolu, kas ļaus viņai sagatavoties pieaugušo dzīvei, iegūt speciālo izglītību un profesiju.

Atbildētājs par prasību paskaidrojumus nav sniedzis un iebildumus nav cēlis, vien pievienojis vairākus maksājumus, ko sedzis meitu vajadzībām. *(lietas 92.-114.lapa)*

Bērnu tiesību konvencijas 27.panta pirmā daļa noteic, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz tādu dzīves līmeni, kāds nepieciešams bērna fiziskajai, intelektuālajai, garīgajai, tikumiskajai un sociālai attīstībai.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmo daļu, bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Civillikuma 177.panta trešajā daļā noteikts, ka bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179.panta pirmā, otrā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. [..]. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

[7.1] No lietas materiāliem pievienotajām dzimšanas apliecību kopijām redzams, ka /pers. C/, dzimušas /datums/, un /pers. D/, dzimušas /datums/, vecāki ir /pers. A/ (šobrīd /uzvārds/) un /pers. B/. *(lietas 10., 11.lapa)*

No lietas materiāliem pievienotās 2018.gada 6.augusta Vienošanās 1.5.apakšpunkta redzams, ka puses bija vienojušās, ka laulātais maksā uzturlīdzekļus vismaz likumā noteiktajā minimālajā apmērā, proti, /pers. D/ 107,50 *euro* un /pers. C/ 129 *euro*. Tāpat no minētās Vienošanās 1.2.apakšpunkta izriet, ka bērnu dzīvesvieta noteikta pie prasītājas, par ko lietā strīda nav. *(lietas 12.lapa)*

No lietas materiāliem pievienotā Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas 2018.gada 20.jūnija lēmuma Nr. 24-2018-807 redzams, ka /pers. C/ slimo ar I tipa cukura diabētu kopš agrīna vecuma, novērojas un ārstējas pie psihiatra sakarā ar bērnības autismu ar kognitīvo spēju pazeminājumu un hiperaktivitāti. Ņemot vērā, ka /pers. C/ ir smagi fizisko un funkcionālo spēju ierobežojumi nolemts noteikt invaliditāti no 2018.gada 22.maija līdz 2023.gada 21.maijam. *(lietas 30.lapa)*

Ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas 2018.gada 20.jūnija atzinumu Nr. 24-2018-275-A pieņemts, ka /pers. C/ ir medicīniskās indikācijas invalīda īpašas kopšanas nepieciešamībai no 2018.gada 22.maija līdz 2023.gada 21.maijam. *(lietas 32.lapa)*

[7.2] No Kates un Paulas uzturēšanas izdevumu aprēķiniem *(lietas 7.,8.lapa)*, kas pamatoti ar vairākiem lietā pievienotiem pierādījumiem redzams, ka vidēji ik mēneša izdevumi katras meitas uzturēšanai ir 233 *euro*.

Tiesa norāda, ka izdevumi, kas saistīti ar ēdiena, apģērba, mājokļa, higiēnas piederumu u.tml. nodrošināšanu ir vispārzināms fakts, kas atbilstoši Civilprocesa likuma 96.panta pirmajai daļai nav atsevišķi jāpierāda, tomēr tas neatbrīvo tiesu no pienākuma izvērtēt prasītājas norādītajās pozīcijās iekļauto summu samērīgumu.

[7.2.1] Tiesa, ņemot vērā cenu kāpumu valstī, norādītos izdevumus par mājas apkuri, ēdienu, elektrību, higiēnas precēm un braucienus ar auto (degviela, apdrošināšana, tehniskā apskate un cieti ekspluatācijas izdevumi) atzīst par samērīgiem un pamatotiem. Tāpat ņemot vērā Kates veselības stāvokli, tiesa atzīst par pamatotiem aprēķinā norādītos izdevumus par vitamīniem un ārsta apmeklējumiem un izdevumus, kas saistīti ar Cukura diabēta specializēto ārstēšanu un ēdiena iegādi. Tāpat tiesa atzīst par pierādītu mūzikas skolas maksu Paulai, ko apliecina veiktais maksājumus par mūzikas nodarbībām *(lietas 13.lapa)*.

Savukārt par Paulas aprēķinā norādīto pozīciju par vitamīniem un ārsta apmeklējumiem 30 *euro* apmērā ik mēnesi tiesai radās šaubas, jo no lietas materiāliem nav pierādījumu tam, ka Paulai būtu hroniskas saslimšanas vai viņai būtu nozīmēti kādi medikamenti vai vitamīni lietošanai ik mēnesi visa gada periodā. Turklāt no dzīvē gūtajiem novērojumiem parasti ārsts vai speciālists izraksta medikamentus vai noteic vitamīnu nepieciešamo devu uz noteiktu lietošanas laiku. Tādējādi pozīcija par vitamīniem un ārsta apmeklējumiem Paulai samazināma uz 10 *euro*.

[7.2.2] No SIA „Bite Latvija" rēķina *(lietas 14.lapa)* izriet, ka uz bērnu vajadzībām attiecināms Bite Mājas internets 8,67 *euro* un Bite Skolēniem 6,53 *euro* katrai. Tāpat no minētā rēķina izriet, ka TV pakalpojumu maksa nav iekļauta. Turklāt no Tele 2 rēķina *(lietas 15.lapa)* nav identificējams, vai prasītāja maksā maksājumus par ierīcēm, kas nepieciešami bērnu vajadzībām. Līdz ar to tiesa atzīst, ka prasītājas norādītie izdevumi pozīcijā par sakaru līdzekļiem un internetu 30 *euro* apmērā ik mēnesi katram bērnam, atzīstami par nesamērīgiem un samazināmi uz 10 *euro* katram bērnam.

[7.2.3] No aprēķinos norādītajām pozīcijām redzams, ka katru mēnesi katram bērnam nepieciešami izdevumi izklaides pasākumiem 20 *euro*, skolas ekskursijām 14 *euro* un koncertlekcijas Paulai 15 *euro*.

Tiesa norāda, ka izklaides braucieni un pasākumi nenoliedzami veicina bērnu attīstību un rada bērniem prieku, tomēr nekādā ziņā nav atzīstami par nepieciešamību, bez kuras tiktu kavēta bērnu attīstība. Turklāt tiesai rodas šaubas par to, ka skolas ekskursijas un koncertlekcijas tiek rīkotas katru mēnesi, līdz ar ko tiesa atzīst, ka prasītājas aprēķina pozīcijas samazināmas uz pusi, proti, izklaides pasākumi 10 *euro* mēnesī katram bērnam, ekskursijas skolā 7 *euro* mēnesī katram bērnam un koncertlekcijas Paulai 7 *euro* mēnesī.

[7.2.4] Prasītājas norādītie izdevumi skolas piederumu iegādei 50 *euro* ik mēnesi katram bērnam, uzskatāmi par nepamatotiem, jo tiesa pieņem, ka skolas piederumus, piemēram, burtnīcas un krāsas, kā to norādījusi prasītāja, nav nepieciešams iegādāties katru mēnesi. Tāpat prasītāja nav pievienojusi pierādījumus tam, ka Paulai ik mēnesi nepieciešami 50 *euro* mūzikas skolas piederumu iegādei. Tādējādi skolas piederumu iegādei nepieciešamie izdevumi samazināti uz 20 *euro* un mūzikas skolas piederumu iegādei uz 10 *euro.*

[7.2.5] Tāpat prasītāja lietas materiāliem pievienojusi virkni ar interneta veikalos izrakstītiem rēķiniem, pavadzīmēm un pasūtījumiem *(lietas 17.-27., 31.lapa)*, no kuriem tiesa nevar identificēt, kuras un kādā apjomā internetā pasūtītās preces iegādātas tieši bērnu vajadzībām. Turklāt prasītāja nav pievienojusi maksājuma kvītis, kas pierādītu iesniegto rēķinu, pavadzīmju un pasūtījumu apmaksu.

[7.2.6] Tiesa norāda, ka nav šaubu, ka bērni aug un viņiem ir nepieciešams iegādāties apģērbu un apavus. Tomēr aprēķinā minētā summa apģērbam un apaviem 50 *euro* mēnesī katram bērnam nav samērīga, jo tiesa pieņem, ka apavi un apģērbs bērniem netiek iegādāts katru mēnesi visa gada garumā. Tādējādi ņemot vērā dzīvē gūtos novērojumus tiesa par pietiekamu summu bērnu apģērba un apavu iegādei ik mēnesi katram bērnam atzīst 40 *euro*.

[7.3] No Tiesu informatīvajā sistēmā pieejamās Ceļu satiksmes drošības direkcijas datiem redzams, ka prasītājai īpašumā ir automašīna /TL marka/, 2006.gada izlaiduma, /TL marka/, 2007.gada izlaiduma, savukārt no Valsts vienotās datorizētas zemesgrāmatas datiem izriet, ka uz prasītājas vārda reģistrēts nekustamais īpašums /adrese A/.

No Tiesu informatīvajā sistēmā pieejamās Ceļu satiksmes drošības direkcijas datiem redzams, ka atbildētājam īpašumā ir automašīna /TL marka/, 1998.gada izlaiduma un /TL marka/ 1998.gada izlaiduma, kas nodota turējumā citai personai, savukārt no Valsts vienotās datorizētas zemesgrāmatas datiem izriet, ka atbildētājam pieder nekustamais īpašums /adrese B/.

[7.4] Pamatojoties uz minēto un ievērojot /pers. C/ veselības stāvokli, tiesa atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami uzturlīdzekļi meitas /pers. C/ uzturam 200 *euro* apmērā ik mēnesi līdz bērna pilngadības sasniegšanai, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Izvērtējot prasītājas aprēķina pamatotību, tiesa atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami uzturlīdzekļi meitas /pers. D/ uzturam 150 *euro* apmērā ik mēnesi līdz bērna pilngadības sasniegšanai, bet ne mazāk kā 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

[7.4.1] Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumi Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" noteic, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: [..]; katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar 2015.gada 24.novembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" redakcijā no 2021.gada 1.janvāra, 2.punktu, minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 500 *euro*.

[7.5] No Augstākās tiesas atziņām izriet, ka prasības par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā *(skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta sprieduma lietā SKC?556).*

Tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi piedzenami no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas tiesā, t.i., no 2021.gada 22.jūnija, jo ar prasības celšanas dienu prasītāja uzsāka īstenot savu aizskarto interešu aizsardzību tiesā.

[7.6] Ievērojot to, ka prasītāja sprieduma nekavējošu izpildi Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajā kārtībā nav lūgusi, šis jautājums spriedumā netiek lemts.

[8] Atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta pirmajai daļai, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Ievērojot, ka prasītāja, saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvota,

no atbildētāja valsts ienākumos piedzenama valsts nodeva, atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam un 34.panta pirmās daļas 1.punkta "b" apakšpunktam – 402,64 *euro*. *((150 euro x 12+200 euro x 12)?2134 euro) x 4%+320 euro)*

Papildus lietā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam, proti, izdevumi par tiesas dokumentu piegādāšanu 2,33 *euro* apmērā, kas piedzenami no atbildētāja valsts labā.

[9] Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam atbildētājam nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39., 42., 96., 189.-193., 204.[1], 250.[25] pantu, tiesa

nosprieda:

apmierināt daļēji /pers. A/ vienkāršotās procedūras prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus nepilngadīgās meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam 200 *euro* (divi simti *euro*) ik mēnesi, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no 2021.gada 22.jūnija līdz meitas pilngadībai.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus nepilngadīgās meitas /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 150 *euro* (viens simts piecdesmit *euro*) ik mēnesi, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no 2021.gada 22.jūnija līdz meitas pilngadībai.

Noraidīt /pers. A/, personas kods /personas kods/, prasību daļā par uzturlīdzekļu piedziņu 50 *euro* apmērā nepilngadīgās meitas /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam.

Uzturlīdzekļu samaksa veicama uz /pers. A/ „Swedbank" AS norēķinu kontu Nr. /konta numurs/.

No 2021.gada 22.jūnija izbeigt starp /pers. A/ (tagad - /uzvārds/), personas kods /personas kods/, un /pers. B/, personas kods /personas kods/, noslēgtās 2018.gada 6.augusta Vienošanās par laulības šķiršanu, uzturlīdzekļiem bērniem, bērnu aizgādību un saskarsmes tiesību realizēšanas kārtību 1.5.apakšpunktu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 402,64 *euro* (četri simti divi *euro*, 64 centi).

Valsts nodevas samaksa veicama: Valsts kase, reģistrācijas Nr. 90000050138, BIC kods TRELLV22, kontā Nr. LV55TREL1060190911200.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,33 *euro* (divi *euro*, 33 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa veicama: Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr. 90001672316, BIC kods TRELLV22, kontā Nr. LV51TREL2190458019000.

Dokumenti, kas apliecina valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu, iesniedzami tiesas kancelejā vai atsūtami pa pastu Zemgales rajona tiesas (Ogrē) kancelejai Brīvības ielā 6, Ogrē, LV-5001.

Noteikt termiņu sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Zemgales apgabaltiesai, apelācijas sūdzību iesniedzot Zemgales rajona tiesā (Ogrē), ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.[2] pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Pilns spriedums sastādīts 2021.gada 17.novembrī

Tiesnese N. Zavadska